

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK

Stökiga barn – finns de?

Eller behöver vår verksamhet förändras

Tina Hultman

2014-05-13

Dokumentation av systematiskt kvalitetsarbete inom kursen:
Kurs: Kvalitetsarbete genom Aktionsforskning (PDA107), 7,5 HP
Maj, 2014

Innehåll

Inledning.....	2
Förutsättningar	3
Kartläggningen.....	3
Kvalitetsarbetet på vår avdelning	4
Reflektioner över kvalitetsarbetet.....	7
Tankar inför utvecklingsarbetet.....	8
Frågeställning	10
Processen.....	11
Aktioner	11
Aktion 1:	11
Aktion 2:	11
Verktyg.....	12
Observationer:.....	12
Loggboken	12
Resultat.....	13
Analysen	13
Resultatbeskrivning	13
Leken	13
Barnens delaktighet och olika konstellationer	14
Pedagogernas delaktighet	14
Slutsatser	15
Reflektion	16
Referenser	18

Inledning

Aktionsforskning är något som jag funnit intressant ända sedan jag gick min lärarutbildning och är något som har varit mer intressant nu när jag har fått gå in mer på djupet. Mitt fokus i det här utvecklingsarbetet har varit att försöka öka min kunskap och att hitta ett bra verktyg till att utveckla verksamheten tillsammans med mina kollegor och barnen.

Förutsättningar

Kartläggningen

Vår förskola ligger på landet och är en nystartad avdelning. Avdelningen ligger i en skola och som tidigare har varit ett klassrum. Lokalen består av klassrummet och ett litet grupprum samt hallen. Det är ett öppet rum där vi har försökt att göra rum i rummet. Personalen består av tre pedagoger som arbetar 80, 80 och 60%. Vi har fördelat tiden så att det alltid är två pedagoger på förmiddagen och på eftermiddagen från mellanmålet och framåt arbetar en pedagog själv. Det är mycket ensamt arbete på eftermiddagarna då vår planeringstid ligger där.

Barnen är femton stycken varav 8 flickor och 7 pojkar, alla i åldern fem år. Det är barn från två förskolor där pedagogerna redan har arbetat med 10 av barnen i den förra förskolan, sedan de fem andra är nya i gruppen. I och med att vi är i uppstarten av en ny förskola har vi ansett att början har varit lite rörig och vi har mest arbetat med att få ihop vår grupp. Vi är en Reggio Emilia inspirerad förskola och vårt huvudmål är att ha det mesta av vårt material tillgängligt för barnen i deras nivå.

Förskolechefen har förutom oss ansvar för fyra förskolor i vårt område som tillhör team Öster. Hela teamet arbetar Reggio Emilia inspirerat och arbetar nu tillsammans för att få ihop vår vision och arbetar medvetet med vårt kvalitetsarbete. Vår förskolechef har tillsammans med några pedagoger och andra förskolechefer i området tagit fram ett verktyg för vårt kvalitetsarbete förutom den årliga kvalitetsredovisningen in till kommunen.

Kvalitetsarbetet på vår avdelning

Arbetet med vår systematiska kvalitet har påbörjats där vi slutade från den förra förskolan. Verktuget vi fått och använder oss av är en Kvalitetspärm som vi använder oss av i vår planering. Upplägget av pärmen är inspirerad av Sheridan & Pramling Samuelssons sätt att se på kvalitetsarbetet där fokus utgår från läroplanen och kommunens mål. Målen sätts upp och det är efter dessa vi ska planera och utgå vår verksamhet ifrån. Den stärker dokumentationen av vår kvalitet genom att alla arbetar efter samma forum och planeringen uppföljs med utvärdering och analys. Den skall användas som en cirkel där utvärderingen och analysen medför en ny planering för verksamheten. Vi arbetar just nu att få in pärmen i vår kvalitetsplanering och behöver bli bättre på är att få in pärmen på ett naturligt sätt. Under vårterminen har vi arbetat mer aktivt med pärmen och fått i den som ett bra verktyg i vår planering. Arbetet med pärmen ligger i vår planeringstid och har ett stort utrymme tidsmässigt för att få tid till reflektion och diskussion i arbetslaget.

Förskolecheferna i området har förbättrat vår kvalitetstid genom att sätt in kvalitetsavlösare varannan vecka för oss. En förmiddag varannan vecka i fem timmar har vi kvalitetsplanering där vi har tid att planera utefter pärmen. Dessutom har vi den vanliga Aptn en gång i månaden där förskolechefen oftast närvarar och där vi kan nå ut våra tankar till henne. Nu finns det mer tid att prata och diskutera. Pärmen är uppbyggd på det sättet att vi använder oss mycket av läroplanen vilket medför att vi kvalitetssäkrar vårt arbete och fullföljer vårt uppdrag. Jag känner att verktuget är bra men att det går att göra förbättringar. I och med att vi läst aktionsforskningen nu så får man nya infallsvinklar som kan leda till en förbättring i vårt kvalitetsarbete.

Läroplanen är något som vi använder oss mycket av just under dessa planeringsdagar där vi har möjligheten att diskutera vad vi har fått in i vår verksamhet. I läroplanen lyfts också vikten av att dokumentera vårt arbete och att kvalitetsarbetet är en del i vårt uppdrag.

”Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. För att utvärdera förskolans kvalitet och skapa goda villkor för lärande behöver barens utveckling och lärande följas, dokumenteras och analyseras”(Lpfö 98 rev 2010)

Oftast i vår reflektion kan vi se att läroplanen är levande och att vi når en hel del av våra styrdokumentsmål i vår verksamhet. Pärmen är upplagd på så sätt att vi ser vilka mål vi vill uppnå med exempelvis våra projekt och det är ett bra sätt att synliggöra det för oss själva.

Vår pärm är uppbyggd på det här viset:

- Planeringsblad: Läroplansmål, genomförande, analys, reflektion och vad gör vi sedan

Arbetsgång för Pedagogisk Planering

<p>Analys på gruppnivå</p> <p>Våra utvecklingsområden. Barngruppens intressen, erfarenheter och förkunskaper.</p>	<p>Strävans mål enl. rev. Lpfö 98</p> <p>Prioriterade mål och riktlinjer</p>	<p>Det situerade, relationella lärandet</p> <p>”den tredje pedagogen”-miljön</p>	<p>Genomförande</p>	<p>Pedagogisk dokumentation som påverkar det fortsatta arbetet för barngruppen och det enskilda barnet</p>	<p>Reflektion</p> <p>Uppföljning</p> <p>Utvärdering</p> <p>Utveckling</p>
<p>Varför ska vi arbeta med detta tema projekt/innehåll?</p> <p>Syfte/mål:</p> <p>Använd Tankekartor:</p>	<p>Stöd i läroplanen</p>	<p>Hur arrangerar du som pedagog en miljö, situation, material som möjliggör:</p> <p>Det kompetenta barnet</p> <p>Barnens inflytande</p>	<p>Observation och dokumentation inför projekt, tema eller innehåll</p>	<p>Hur dokumenterar och synliggör vi barnens görande och lärande i temat, projektet eller innehållet?</p> <p>Använd Spaltdokumentation</p> <p>Använd Reflektionsprotokoll</p> <p>Stödfrågor till reflektionen</p>	<p>Underlag</p> <p>Reflektionsprotokoll</p> <p>Dokumentationer</p> <p>Kvalitetshjulet</p>

- Tankekarta över ex projektet för oss pedagoger
- Barnens tankekarta

- Dokumentation av aktiviteter, händelser, delar av verksamhet m.m.

Beskriv skeendet, händelsen. Gör? säger?	
Barnens reaktioner	
Tankar att ta med till planering.	

Vi börjar med att göra vår planering utefter det första planeringspappret där målen ställs upp och att vi reflekterar vad vi vill uppnå med vårt projekt. I vår tankekarta som vi pedagoger gör tillsammans tittar vi över vilka ämnen vi vill arbeta med i projektet eller i den dagliga verksamheten. Oftast är det projektdelen som dokumenteras i pärmen. Därefter gör vi en tankekarta över vad barnen kan innan, vad de vill lära sig och hur de vill göra i projektet. Dessa tar vi sedan och reflekterar över och gör vår planering i verksamheten utefter dessa moment. Ovanstående dokumentationsmall använder vi oss sedan i verksamheten för att dokumentera hur det går med projektet under tiden och hur det blev under det tillfället. Detta tas med till nästa planering och är en grund till det fortsatta arbetet. Sedan har vi ett analysprotokoll och reflektion som vi använder oss av i slutet av ett projekt.

Vi i vårt team arbetar just nu med en gemensam vision som vi kallar Hållbar utveckling vilket är ett mål som vårt arbetslag skall sträva efter. Det innebär social kompetens, trygghet, självkänsla, miljö som är byggstenarna för visionen. Tryggheten är ett gemensamt mål i vår förskola då vi verkligen tror på att tryggheten behövs för att lärandet ska fungera.

Ett kommunalt mål är Barns inflytande och det är något som vi gemensamt arbetar med i vårt team och diskuterar mycket under våra aptn. Vi läser några kapitel ur boken Barns inflytande i förskolan, till varje apt där vi sedan diskuterar dessa i olika tvärgrupper. Det är ett bra sätt att få en gemensam syn och ett sätt att få ett någorlunda gemensamt förhållningssätt att sedan ta med till barngruppen.

Skollagen beskriver vikten av en gott systematiskt kvalitetsarbete och där dokumentationen är ett viktigt mål i förskolans verksamhet. Det är ett av de nationella mål vi pedagoger har att förhålla oss efter och som vi arbetar med.

Reflektioner över kvalitetsarbetet

Det vi kände i början var att det var svårt att få in pärmen i vår planering men ju mer vi arbetar med den ju mer naturlig blir den i vår verksamhet. Några gånger per termin är det en av oss som går på en utvecklingsgrupp där pedagoger träffas tillsammans med våra förskolechefer vilket är ett bra sätt att få tips på hur pärmen kan användas. Dessa möten har varit bra för att vi ska få inspiration och lite glädje över det praktiska med arbetet. Det är ett bra sätt att kvalitetsäkra verksamheten och den borde få mer plats på fler förskolor. Pärmen är en stor hjälp till när vi ska göra vår kvalitetsredovisning till kommunen. Allt är redan dokumenterat och vi behöver inte komma ihåg hela årets arbete i huvudet. Läroplansmålen är uppskrivna och målen för vår verksamhet. Det underlättar en hel del men ett av kommunens mål är att vi ska arbeta med aktionsforskning i Varbergs kommun. Det är kanske dags att fundera på om pärmen kan förändras till ett sätt som är mer anpassat utefter aktionsforskningens tankesätt.

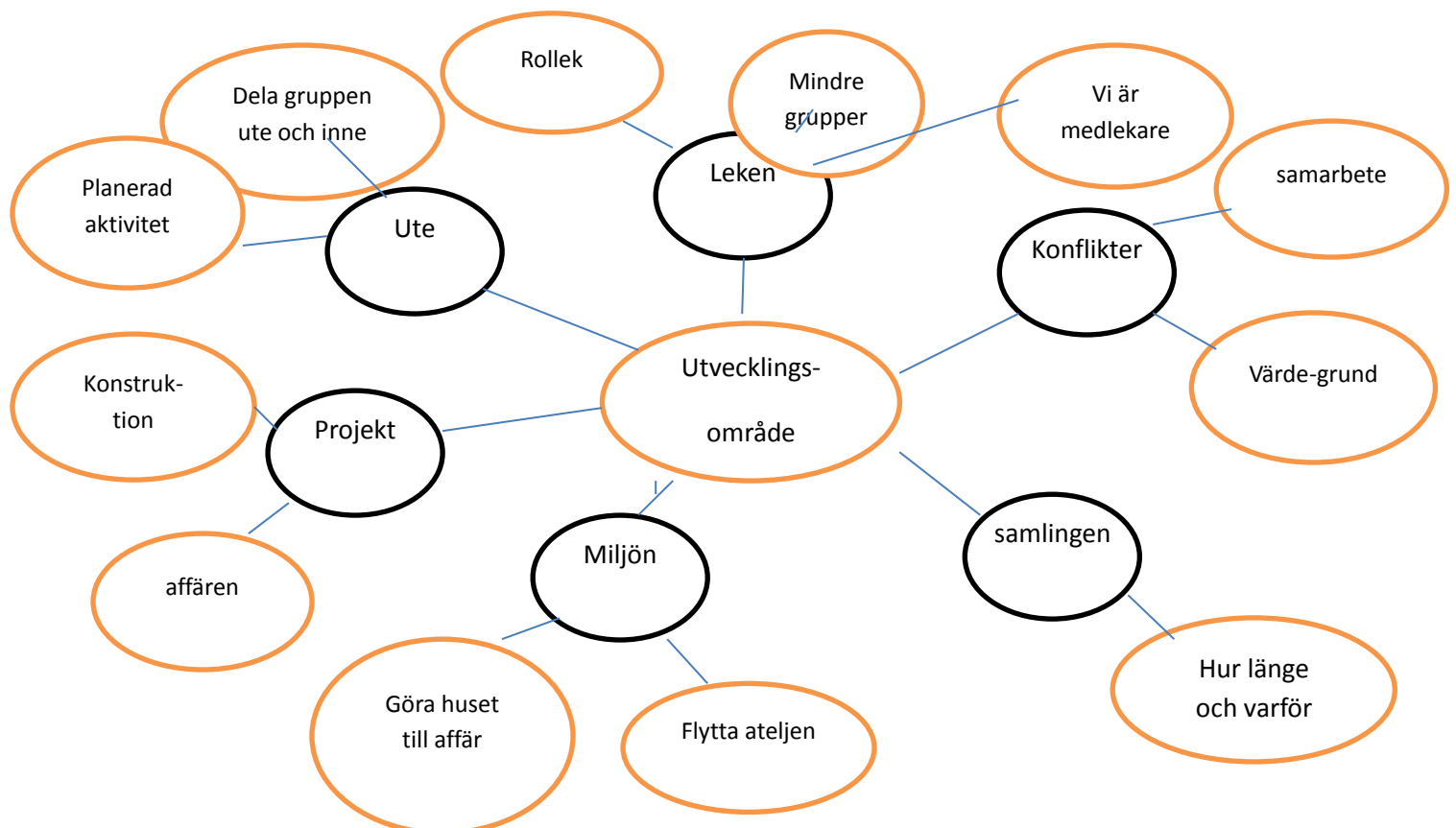
Tankar inför utvecklingsarbetet

Nästa stycke kommer handla om hur tankarna går fram och tillbaka i vårt arbetslag för att komma fram till vårt utvecklingsområde och den frågeställning som vi vill utgå ifrån.

Aktionsforskning är något som är ett viktigt utvecklingsområde enligt Nylund, Sandback, Wilhelmsson och Rönnerman(2010) inom förskolan och något som utvecklar oss pedagoger. Utvecklingsarbetet utgår ifrån den egna praktiken och det ur den vi ska ta ett dilemma som vi vill förändra. Aktionsforskningen skiljer sig på så sätt gentemot exempelvis Sheridan & Pramling Samuelsson (2009) att man tar ett utvecklingsområde i verksamheten och med hjälp av vetenskapen att förändra istället för att börja med läroplansmålen. Diskussionen med kollegorna och barnen blir ett samspel och lärande tillsammans över hur vi ska agera. Vidare menar författarna att aktionerna vi gör som pedagoger utvecklar verksamheten och i och med analysen kommer man vidare och får på så sätt nya aktioner att arbeta med. Det blir ett levande verktyg som för verksamheten framåt och ibland bakåt men om man arbetar med den hela tiden synliggör vi arbetet på ett bättre sätt.

En tankekarta över verksamheten är något Nylund, Sandback, Wilhelmsson och Rönnerman (2010) menar är ett bra sätt att kartlägga verksamheten och ett sätt att synliggöra det som inte fungerar riktigt som vi vill eller som vi vill utveckla. När vi diskuterar i arbetslaget är det mycket om barngruppen och hur den ska fungera tillsammans. Vi har valt ut lite efter visionens olika delar och vill fokusera på samspel, sociala kompetensen och självkänslan.

Vår tankekarta inför utvecklingsarbetet:

I diskussionerna och i vår tankekarta har vi kommit fram till att en naturlig väg för att få in alla dessa delar är genom leken och det är leken som vi ser som ett utvecklingsområde för oss. Rönnerman (2012) beskriver också tankekartan som ett bra verktyg för att lära känna sin egen verksamhet. Det är ett verktyg som vi använder oss mycket i vårt kvalitetsarbete både för oss pedagoger och tillsammans med barnen.

Tänkarna inför utvecklingsarbetet går mest till gruppen som den är nu med mycket konflikter mellan barnen och där vi vill se en förändring där barnen med hjälp av oss kan få en annan förståelse för varandra och visa varandra respekt. Det är något vi ska arbeta med enligt vårt styrdokument.

Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Verksamheten ska präglas av omsorg om individens välbefinnande och utveckling. (Lpfö 98 rev.2010)

Vi vill att alla barnen ska få utrymme att leka och bli sedda varje dag. Det är viktigt för oss att barnen känner sig trygga och får en möjlighet att vara delaktiga i verksamheten på lika villkor. Många av barnen har just nu ett stort behov att röra på sig och höras vilket gör att några av barnen inte får den lugn och ro som de behöver. Dessutom att synas och höras för en del barn blir desto svårare i den gruppen som vi har just nu.

Den fria leken finns på förskolan redan men vi vill hitta ett sätt där barnen går in mer i leken med oss som aktiva medlekare. Vi vill gärna delta i rollekar där vi kan förmedla lite hur vi vill vara mot varandra. Vi har en hel del konflikter mellan barnen nu när det försöker hitta sina roller i gruppen där vi anser att leken kan hjälpa till. Vi måste hitta förändringar för att hitta bättre sätt att nå resultaten vi vill ha.

En föränderlig lekmiljö efter barnens önskemål är något vi känner kan öka lusten att leka. Just nu har vi ett rum i rummet som vi kallar huset där barnen inte leker i. Vi märker också att barnen har svårt att stanna i en lek länge och att springlekarna blir många då vi har ett enda stort rum med stora ytor. Det medför att ljudnivån stiger och att barnen blir oroliga. Ateljén låg först i det här rummet också men där har vi gjort en förändring och flyttat in den i ett mindre rum. Ytan blev då ännu större och där behöver vi hitta en förändring. Fler rum i rummen kanske... Det är ett av våra argument som vi har diskuterat fram och tillbaka men aktionerna känns mer som att det ligger på vårt agerande istället för på miljön.

Vi har gjort förändringarna efter det vårt och barnens önskemål men känner ändå inte att vi når riktigt dit vi ville från början. Handlar det verkligen om miljön, ja utrymmet är stort fast litet ändå och vi har skapat rum i rummen men det är lite oroligt ändå. Mindre grupper kanske är något som vi ska försöka arbeta med istället.

Pedagogernas närvaro är det något som också kan skapa ett lugn för att öka förutsättningarna för lärandet. Pramling Samuelsson & Sheridan (2006) menar att en av pedagogens uppgifter är att inte gå in och styra leken men samtidigt hjälpa barnen att hitta nya roller i sin lek. Enligt författarna är det viktigt att alla barn ska få möjligheter till olika roller. Konsekvenserna kan annars bli att ett barn alltid styrs in i en roll som andra barn har tilldelat. Då känner vi att det kan vara en viktig del i vårt utvecklingsarbete att vi som pedagoger finns tillgängliga för hjälpa barnen att hitta nya roller och hjälpa de barn som har svårt med lekkoderna. Där finns nog en liten del av konflikterna i barngruppen.

Frågeställning

Kan mindre grupper med mer delaktiga pedagoger ge förutsättningar för barnen att lära sig leka med andra kompisar och få mer utrymme för att höras?

Processen

Texten nedan kommer att ta upp vilka aktioner och verktyg vi har använt oss i vår verksamhet under processens gång.

Aktioner

Aktion 1: som vi har arbetat medvetet med i den mån som det går utefter pedagogernas tider är att dela upp den stora gruppen i mindre grupper. Sheridan & Pramling Samuelsson (2009) diskuterar i sin bok vikten av mindre gruppindelningar för barns bästa och att miljön är bra för barnen. Då gruppen är stor för de lokaler vi har känner vi att dela i mindre grupper och använda oss av utemiljön är en aktion som känns bra. Vi har delat det så att en grupp är ute och en grupp är inne. Det har vi gjort varje förmiddag och efter middagen för att alla ska få chansen att vara ute under dagen. Barnen har varit cirka fem barn inne för att de ska få utrymmet att leka och då har alltid en pedagog varit närvarande och med närvarande menar vi att vara delaktig i deras lek eller aktivitet. Vi har arbetat mycket med att vi ska vara mer delaktiga i barnens lek och delat upp oss utefter lekarna. Det har varit viktigt att vi ska vara med barnen både fysiskt och i tankarna för det kan vara lätt att fokusera på annat.

Grupperingen har vi styrt lite efter konstellationer som inte brukar förekomma. Dels för att barnen ska känna sig trygga med alla och kunna leka tillsammans, dels för att de barn som inte får utrymme ska få chansen i en annan gruppering. Tanken med detta arbetssätt är att alla barnen ska få chansen att leka med alla i barngruppen och att var och en av barnen ska bli sedda och hörda av oss pedagoger. Rollekar är de lekar som barnen helst leker och den sortens lek får mer utrymme när det är mindre barn i grupperna. Knutsdotter (2003) är någon som beskriver leken som den stor del i barnens liv där de får en chans att utforska sin omgivning på. Rolleken är utvecklande för barnens utforskande och där de kan låtsas vara någon annan. Då kan barnen bli trygga i en annan roll vilket kan medföra att de vågar prata mer.

De barn som har gått ut har varit med i en liten större grupp för att utrymmet ute är mycket större. I början har de haft en planerad aktivitet såsom exempelvis projekt eller lek och sedan har leken blivit fri fast med en delaktig pedagog vid behov.

Aktion 2: är att vi har arbetat mycket med att vi ska vara mer delaktiga i barnens lek och delat upp oss utefter lekarna. Det har varit viktigt att vi ska vara med barnen både fysiskt och i tankarna för det kan vara lätt att fokusera på annat. Vi har arbetat mer medvetet för att vara med i leken för att kunna hjälpa barnen att hitta sina roller och lekkoderna för de barn som inte riktigt har funnit dem. Pramling – Samuelsson & Sheridan (2006) menar på att de är viktigt att pedagogerna finns närvarande på barnen villkor men att samtidigt finnas där för att kunna hjälpa barnen in i olika roller. Den här aktionen har vi gjort efter den tillgång av personal som vi har haft.

Verktyg

Verktyg såsom observationer, loggbok och intervjuer är något som används i aktionsforskningen för att få syn på verksamheten och i den här texten kommer jag beskriva de verktyg vi har använt oss av och varför vi valde just dessa.

Under hösten har vi gjort en del observationer över hur barnen leker med varandra och hur de är mot varandra. Dessutom har vi observerat var barnen leker mest och med vem. Det var mycket springlekar och ”bråklekar” mest bland pojkar i gruppen och flickorna satt mest och pysslade. Dessa observationer har varit helt ostrukturerade och i vår verksamhet såsom Björndal(2005) beskriver, där vi har gjort det som en del i vårt vanliga arbete. Det är något som vi sedan har diskuterat mycket på våra planeringar. Vi känner att barnen inte riktigt har respekten för varandra utan kan gärna störa varandras lekar.

Observationer: Under våra aktioner har vi ju varit en pedagog på varje ställe, en ute och en inne och därför har vi valt att koncentrera oss på observationer och att filma inne i och med det är där vår frustration mestadels har legat. Ute har vi känt att barnen har haft utrymme för sin lek och konflikterna har varit mindre. Under de tillfällen som vi har observerat har pedagogen som varit inne fått lämna gruppen och blivit observatör istället. Observationerna har gjorts vid fyra olika tillfällen på ungefär 5 minuter var dessutom har en observation gjorts ute vid ett tillfälle då på 3 minuter. Vi har även filmat vid två olika tillfällen då i cirka tre-fem minuter allt beroende på när barnen har märkt kameran.

Vi har valt att använda oss av observation under vårt utvecklingsarbete på olika sätt. Dels genom anteckningar med hjälp av penna och papper samt genom film för att få olika ingångsvinklar. Vi har gjort ostrukturerade observationer i löpande text där en pedagog har koncentrerat sig på samspelet mellan barnen och vilka de leker med. Det har varit observationer av första ordningen som Björndal(2005) berättar om där observatören inte deltar i situationerna. Under observationerna har vi märkt att barnen leker mycket rollekar i den fria leken. När vi har använt oss av videoinspelningar har vi kunnat gå tillbaka och se om och om igen för att försöka tolka barnens olika reaktioner. Som Rönnerman(2012) säger så är videoinspelning ett bra sätt att dokumentera men det ger inte hela sanningen utan en del av den. Därför valde vi att försöka spela in utan barnens vetskap i den utsträckning det gick då vi ville få en så rättvis bild av situationen som möjligt. Det gick ofta bra en stund tills de märkte att vi filmade och då var kameran viktigast.

Loggboken är något som vi har försökt att skriva men det har blivit sporadiskt. Vi har en bok framme men det är svårt att få till det riktigt. Vi har däremot reflekterat över olika situationer tillsammans då tillfälle getts. Vi har sett mönster efter under aktionerna som vi har delgivit varandra och diskuterat. Nylund, Sandback, Wilhelmsson och Rönnerman(2010) beskriver loggboken som en viktig del i aktionsforskningen men även det kollegiala samtalet. Koncentrationen på dessa samtal rör sig om barnens samspel med varandra och hur leken har utvecklats. Framförallt att andra barn leker med varandra. Lite tid för självreflektion har vi under vår egen planering under veckan.

Resultat

I följande kapitel ska jag försöka förmedla vårt analysarbete och vårt resultat av våra aktioner samt att försöka ge ett svar på vår frågeställning och diskutera hur vi kan fortsätta vårt arbete.

Analysen

Nu när vi börjat med vårt analysarbete har vi först transkriberat vårt videomaterial och försökt att strukturera upp vårt observationsmaterial. Jag tittade på våra filmsekvenser ett antal gånger och skrev ner händelserna och vad barnen sa på papper. Försökte få med allt det som sas och gjordes men koncentrerade mig mest på barnens lek, vem de lekte med, hur pedagogerna deltog och vilka lekar lektes det. Observationerna var ju nedskrivna innan men jag renskrev dessa och delade upp texten i samma kategorier som ovan. Barnens delaktighet delades även upp efter om det var vi pedagoger som hade delat in grupperna eller om de hade fått välja själva. Vi ville se om det blev någon skillnad i barnens lek. Vi letade efter mönster i vårt material men även det som sticker ut och är lite ovanligt såsom Björndal (2005) beskriver inför ett analysarbete. Analysen är till för att se materialet på olika sätt och det som är ovanligt kan vara det som blir intressant för vårt framtida arbete i verksamheten och något som kan vara värt att sträva efter. Det som var intressant var att det var några händelser och gruppkonstellationer som stack ut och som beskrivs nedan i resultatbeskrivningen.

Resultatbeskrivning

Leken

Några saker som vi kan se just nu i det materialet vi analyserar är att det är några saker som sticker ut från mönstren. Vi har ett barn som har haft svårt att koncentrera sig och haft svårt att stanna i en lek. I analysen av filmerna fann vi att det tog lite tid för det barnet att komma in i leken då han sprang mellan två lekar och slog med klossar men när de andra barnen började samtala i leken och med honom släppte det och han kom in i leken. Leken höll på under filmningen och ett bra tag därefter. Just att barnen fick utrymme för leken och att det fick ta tid tror vi hjälpte honom att komma in i leken. Barnen som lekte tillsammans var en konstellation som vi hade bestämt skulle vara inne och där såg vi också att en flicka som inte varit trygg att prata i leken var den som höll i leken och faktiskt styrde den. Hon hjälpte till pojken att bli delaktig i leken också.

Barnens delaktighet och olika konstellationer

Det vi har sett är att nästan alla barn är delaktiga i leken och väljer att vara med i de mindre grupperna. Något som vi har noterat i loggboken och som vi sett under processens gång är att en flicka väljer att hålla sig utanför lekarna och valde oss pedagoger som sällskap istället. Gärna genom att spela spel tillsammans. I spelsituationerna gick det bra att vara med de andra barnen men efter dessa aktiviteter valde hon att pyssla eller något själv.

Materialet visar att grupperingarna som vi pedagoger bestämde gjorde att konstellationerna av barnen blev annorlunda än när de fick bestämma själva. Mönstret i barnens val var att de valde samma barn att leka med under dagen men när vi bestämde, kunde de leka tillsammans med andra barn. En flicka som har varit lite tyst och tillbakadragen har fått mer plats i gruppen när vi minskar antalet i grupperna och hon kan leka i många olika konstellationer. Hon känns mer trygg och kan uttrycka sig och till och med styra leken med vissa barn. Det är något vi inte har fått syn på innan.

Pedagogernas delaktighet

Det jag kunde se av analysen var att pedagogerna är delaktiga i barnens aktiviteter både i leken men även i andra aktiviteter såsom spela spel, måla och pyssla. Mest leks det i affären både av barnen och pedagogerna och då köps det varor och byggs kojor. Affären blir även en del i den andra leken där barnen går och handlar det som behövs till picknick med mera. Samma pojke som har haft svårt att komma in i leken i stora grupper har också fått ett annat lugn i de små grupperna och det vi kan se av förändringen av att vi är mindre grupper och vi pedagoger har varit mer deltagande är att han kan sätta sig själv med exempelvis ett pussel länge och framförallt välja det själv. Det är något som han aldrig valde förut.

När vi diskuterat analysresultaten och samtalat under processens gång känner vi att den aktionen som gett oss mest, genom att barnen har fått ett mer lugn, är att vi har minskat grupperna. Det har varit något som visat sig ge den största förändringen i verksamheten. Mindre grupper samt att vi har en viss mer koncentrerad delaktighet har visat sig ge mer trygghet till barnen och att det på så sätt visat sig genom mer synliga barn och mindre konflikter.

Slutsatser

Kapitlet handlar om hur arbetet har påverkat verksamheten på både positivt och kanske negativt sätt och hur vi vill arbeta vidare.

Under vårt arbete under året har vi arbetat mycket med att få ihop vår grupp och att de ska vara trevliga och har respekt i gentemot varandra. I början var det svårt då det tog lång tid innan de hittade rollerna. I och med utvecklingsarbetet och att tankekartan fick oss att tänka på vad vi ville förändra i vår verksamhet. Det vi var eniga om var att det är verksamheten som behövdes förändras på och inte barnen. Barnen kunde kännas som stökiga i vår lokal men det var ju vi som behövde göra något åt det. Sheridan och Pramling Samuelsson diskuterar ju vikten av mindre grupper i förskolans värld och det är något som jag har arbetat mycket med i annan verksamhet. Det har varit ett bra sätt att arbeta på och något jag gärna fortsätter att arbeta med i framtiden. Vi har haft ett bra resultat genom att dela grupperna så mycket som möjligt och även efter utvecklingsarbetet är det något som vi vill fortsätta med.

Den här diskussionen är ju extra intressant om de små grupperingarna nu när debatten är att vi pedagoger ha svårt att orka med då barngrupperna bara blir större och det blir mindre personalstyrka. Vi har märkt det på många av våra barn att de mår så mycket bättre när vi arbetar i de mindre grupperna och de leker bra tillsammans. Leken är ju viktigt för barns lärande såsom Knutsdotter (2003) beskriver det och då måste ju leken få ta lite plats och utrymme. Dels fysiskt utrymme och utrymme tidsmässigt för leken.

Läroplanen uttrycker också vikten av att barnen får leka och då gärna rollekar där barnen får bearbeta sina erfarenheter.

Leken är viktig för barns utveckling och lärande. Ett medvetet bruk av leken för att främja varje barns utveckling och lärande ska prägla verksamheten i förskolan.//.....//Barnet kan i den skapande och gestaltande leken få möjligheter att uttrycka och bearbeta upplevelser, känslor och erfarenheter. (Lpfö 98 rev 2010)

Den fria leken är ett bra sätt att använda sig av men vi har också sätt vikten av att vi pedagoger är delaktiga i barnens lekar och att vi engagerar oss. Vi känner att barnen på vår förskola leker bra själva men i och med att vi har varit delaktiga i barnens lek så har vi kunnat hjälpa de barn som haft svårt med de sociala- och lekkoderna vilket vi har sett att konflikterna har minskat. Konflikterna har som sagt varit ett dilemma för oss då vi varit ensamma mycket i vår verksamhet, helst då på eftermiddagarna, men vi känner att i och med vårt utvecklingsarbete har det även fungerat väl då med. Däremot känner vi när det är mycket barn och få pedagoger kan det ofta gå tillbaka som det var innan. Vi är nöjda med arbetssättet och vi kommer att dela barngruppen så ofta som det bara går och även arbeta så i nästa barngrupp.

Reflektion

I det här kapitlet vill jag beskriva hur arbetet med aktionsforskning har utvecklat mig och mitt arbetssätt inför framtiden.

Min resa under det här året och under vårt utvecklingsarbete har varit komplicerad, trots det känner jag att jag har lärt mig mycket om aktionsforskningen och om min roll som pedagog. Det har varit en del frustration på vägen men här har jag sett vikten av ett bra arbetslag och det fina stöd jag har fått. Både från kollegor, min förskolechef, min grupp och dessutom av min handledare.

Jag känner att aktionsforskningen är ett bra sätt att säkerhetsställa kvalitén på förskolorna då den faktiskt utgår ifrån vår verksamhet och inte från alla mål. Dessutom får man ett vetenskapligt stöd ifrån vårt styrdokument och ifrån litteraturen vilket gör det mer trovärdigt för mig. Vi i arbetslaget märkte när vi reflekterade över vårt utvecklingsarbete att vi fick med många mål under arbetets gång. Det synliggjorde mycket med hjälp av det kollegiala samtalet som aktionsforskningen ser som en viktig del i arbetet.

Det kollegiala samtalet med gruppen och handledaren samt samtalen med förskolecheferna var något jag fann mycket givande. Just att få ta del av andras synpunkter och reflektioner över ens eget arbete blir till följd att jag kan se fördelarna och nackdelarna vilket gör att jag utvecklas som pedagog.

Något som jag fick en annan syn på under arbetets gång är hur viktiga verktygen är för att fånga upp verksamheten. Det är svårt att se hur verksamheten och barngruppen fungerar utan exempelvis en observation. Visst observerar vi och tolkar hela tiden men jag tror att vi måste ta den tiden på oss att verkligen göra det systematiskt. Vi har släppt mycket på observationer och intervjuer i vårt arbetslag men nu har vi kunnat se nyttan av det och vill gärna använda dessa mera.

Genom aktionsforskningen har jag lärt mig mer om analysarbetet och att det faktiskt är genom att analysera observationer, intervjuer etc. som vi sedan får vårt resultat och att det är där ifrån vi sedan kan arbeta vidare. Det är något som jag vill bli bättre på och som jag gärna använder mig av i framtiden istället för att analysera resultatet.

Loggboken använde varken jag eller mitt arbetslag flitigt men nu kan jag se fördelarna med att använda mig av verktyget. Det är ett bra sätt att se sina egna tankar och reflektioner. Några tankar kanske till och med ändras under processens gång och då är det ett bra sätt att fånga upp det på.

Under processens gång känner jag att vi har lyckats med att ändra lite på vårt synsätt. Det är som vi uttrycker det i rubriken: Det är inte barnen som är stökiga utan att det är vi pedagoger som behöver ändra verksamheten utefter den barngrupp vi har för tillfället. Jag anser att vi redan har en bra barnsyn men genom att dela in barngruppen i mindre grupper har vi haft möjligheten att verkligen se varje barn. Det har gjort att jag har fått ännu mer insikt om barnen och mig själv vilket har gjort att jag utvecklats som pedagog.

Referenser

- Bjørndal, C. R. (2005). *Det värderande ögat. Observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber.
- Knutsdotter Olofsson, Birgitta (2003). *I lekens värld* Stockholm: Liber.
- Holmlund, K., & Rönnerman, K. (1995). *Kvalitetssäkra förskolan*. Lund: Studentlitteratur.
- Läroplan för förskolan: Lpfö 98*. (1998). Stockholm: Utbildningsdep., Regeringskansliet
- Nylund, M., Sandback, C., Wilhelmsson, B., & Rönnerman, K. (2010). *Aktionsforskning i förskolan – trots att schemat är fullt*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.
- Palmer, A. (2012). *Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan: pedagogisk dokumentation*. Stockholm: Rapport nr. 12:1276. Skolverket.
- Pramling Samuelsson, Ingrid & Sheridan, Sonja (2006). *Lärandets grogrund: perspektiv och förhållningssätt i förskolans läroplan*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Rönnerman, K. (2012). *Aktionsforskning i praktiken: förskola och skola på vetenskaplig grund*. Lund: Studentlitteratur
- Sheridan, S., & Pramling Samuelsson, I. (2009). *Barns lärande: fokus i kvalitetsarbetet*. Stockholm: Liber.
- Skolverket. (2012). *Skolverkets allmänna råd med kommentarer. Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*. Rapport nr. 12:1305. Stockholm: Skolverket.